

**DCCC (ЦЕНТР СУЧАСНОЇ
КУЛЬТУРИ У ДНІПРІ):
ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ,
ТРАНСФОРМАЦІЙ
ТА ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЇ**

Андрій Палаш

Андрій Палаш,

голова правління ГО Культура Медіальна, директор
та співзасновник Центру сучасної культури у Дніпрі

Andrii Palash,

Chairman of the Board of the NGO Kultura Medialna,
Director and Co-founder of the Center for Contemporary
Culture in Dnipro

dniproccc@gmail.com

УДК 94:069(477.63)

DOI 10.15407/mics2026.01.105

Creative Commons – Attribution-ShareAlike
4.0 International – CC BY-SA 4.0

Стаття простежує історію виникнення та розвитку DCCC (Центру сучасної культури у Дніпрі) як інституції, що поєднує репрезентацію актуальних мистецьких практик із роботою з локальним контекстом і міськими спільнотами. Показано, як ініціатива, що сформувалася після Революції Гідності навколо фестивалю аудіовізуального мистецтва та нових медіа «Конструкція» (2015–), еволюціонувала від «віртуальної» присутності до спроб створення фізичного простору й реалізації прототипу – тимчасового публічного майданчика «Сцена:Stage» (2017), відзначеного на European Prize for Urban Public Space 2018 та номінованого на премію Mies van der Rohe Award. Описано запуск DCCC у будівлі колишнього губернського земства на Крутогірному узвозі, процес реставрації та модель резидентності (ГО «Культура Медіальна», галерея «Артсвіт», «Альянс Франсез»). Окрему увагу приділено трансформації інституції під час повномасштабної війни: від тимчасового призупинення діяльності до створення соціального хабу (2022), а далі – відновлення програмної роботи (2023–2024), посилення міжнародних зв'язків, запуску кінотеатру, «Експериментальної студії» та крамнички як культурно-дизайнерського проекту. Матеріал також окреслює ключові напрями діяльності DCCC: виставкові, освітні, резиденційні та кінопрограмні практики.

Ключові слова: Центр сучасної культури, Дніпро, культурна інституція, нові медіа, публічний простір, мистецькі резиденції.

ПРО DCCC

Ідея створення культурного центру, який би став місцем для репрезентації сучасної культури та взаємодії між містянами, з'явилася ще у 2015 році. Після Революції Гідності співзасновники DCCC, громадська організація Культура Медіальна, створили фестиваль аудіовізуального мистецтва та нових медіа «Конструкція», прагнучи ініціювати зміни в культурному середовищі Дніпра. Проект звертався до фізичного та уявного образу Дніпра, пропонував новий погляд на його особливості та привертав увагу до спільного: простору, відповідальності, майбутнього. «Конструкцію» щорічно проводять і дотепер у різних міських локаціях включно з DCCC.

Після проведення перших фестивалів стало зрозуміло, що Дніпру не вистачає спільного простору, який би презентував актуальні світові культурно-мистецькі тенденції та водночас працював із локальним контекстом. Почалися пошуки фізичного місця для майбутнього Центру сучасної культури у Дніпрі, а поки його не було, інституція існувала лише у віртуальному просторі – як сторінка на Facebook. Близько двох років ішли перемовини із містом, областю та приватними власниками різних просторів у Дніпрі. За цей час було створено п'ять концепцій та проектів культурних центрів у різних локаціях, що так і не втілилися з різних причин, зокрема через те, що це некомерційний проект.

У 2017 році Культура Медіальна вдалася до експерименту – четвертого фестивалю «Конструкція». Спільно з командою архітекторів та мешканців Дніпра створили тимчасовий публічний простір «Сцена:Stage». Він розташувався у закинутій частині парку Шевченка, на місці старого амфітеатру. Це була тимчасова дерев'яна споруда, де проходили кінопокази, лекції, воркшопи, виставки, концерти та інші події. «Сцена:Stage» з'явилася завдяки зусиллям містян: до побудови конструкції долучалися всі охочі, а кошти на неї збирали через краудфандинг. Цей проект став прототипом культурного центру – його будували саме для розуміння того, якого простору потребує місто. Вже за рік конструкцію розібрали, почалося розроблення DCCC, над концепцією якого спільно працювали команди Культура Медіальна, галереї «Артсвіт», «Альянс Франсез» та Чеського центру в Києві.

Проект «Сцена:Stage» став відомим далеко за межами Дніпра. У червні 2018 року він отримав премію Special Mention на European Prize for Urban Public Space 2018 в Барселоні як один із найкращих публічних просторів Європи, номінувався на архітектурну європейську премію The European Union Prize for Contemporary Architecture – Mies van der Rohe Award.

У 2018 році, після успішної роботи з проектом «Сцена:Stage», вдалося домовитися із благодійним фондом «Центр єврейської освіти», власниками будівлі колишнього губернського земства, про створення там культурного центру. Вона розташовується на Крутогірному узвозі та складається із трьох корпусів: Старого, Нового й Секретарського. У другій половині XIX століття будівлю використовували як приватну резиденцію, потім її придбали для розміщення губернської земської управи.

Після 1917 року тут розміщувався військовий штаб. З кінця 1990-х приміщення стояло покинутим, а вже з 2019 року коштом власників у ньому почалися реставраційні та ремонтні роботи. Для збереження пам'ятки команда архітекторів, істориків та фахівців у сфері культури сформувала комплексний підхід, щоби показати різні періоди життя будівлі та водночас адаптувати її до сучасних потреб. Наразі DCCC об'єднує кілька резидентів: громадську організацію Культура Медіальна, галерею «Артсвіт» і французький центр «Альянс Франсез».

Із 2019 року через ремонт будівлі Центр сучасної культури у Дніпрі працює у обмеженому форматі. До початку повномасштабної війни тут проходили виставки, фестивалі, освітні програми, резиденції для митців, мистецькі та урбаністичні проекти.

З початком повномасштабного вторгнення DCCC тимчасово припинив свою діяльність, а з березня 2022 року на його базі відкрився соціальний хаб для місцевих мешканців та вимушено переміщених осіб. Тут проходили кінопокази спільно з Довженко-Центром, благодійні музичні події, зустрічі розмовного клубу української, ком'юніті кухні, дискусії з українськими експертами та експертками, мистецькі заняття для дітей, воркшопи та записи подкасту про культуру в умовах війни.

У 2023 році DCCC поступово почав повертатися до інституційної діяльності. І вже за рік створив програму «DCCC: ми працюємо», що була спрямована на дослідження контекстів Дніпра та відновлення культурних практик у регіоні. Назва програми відсилає до написів «Ми працюємо», які під час війни почали з'являтися на вікнах та фасадах магазинів, аптек, кав'ярень та інших закладів. Тут поєдналися кілька форматів: кінопокази, лекції, резиденції, подкасти, програми стипендій, мистецькі заняття для дітей та виставки. Через них DCCC прагнув підтримати місцеві спільноти та діячів, які продовжують працювати в умовах війни, а також розширити дискурс щодо локальної культурної спадщини та явищ, що значним чином вплинули на українську ідентичність, але залишаються непроговореними чи забутими.

Посилилася й міжнародна співпраця інституції — із 2022 року вдалося спільно з різними партнерами провести кілька проектів та подій за кордоном, зокрема в Німеччині, Чехії та Австрії. І навпаки — презентувати роботи митців з інших країн у Дніпрі, формуючи нові зв'язки та створюючи простір для розуміння й солідарності на тлі російської загрози.

Під час повномасштабної війни DCCC запустив власний кінотеатр на 51 місце — це простір незалежного кіно у Дніпрі, що фокусується на показі авторських та експериментальних стрічок. З'явилася й «Експериментальна студія» — місце, де проходять події з фокусом на експериментальних практиках та роботі з молодими митцями. Також вдалося відкрити крамничку «Хиткі столики», яка водночас є художнім проектом студії «12345678910» — творчого об'єднання, що працює у сфері критичного дизайну. Для її оформлення колектив звернувся до досвіду низової архітектури — стихійних ринків, які часто можна побачити на узбіччі вулиць Дніпра.

У крамниці DCCC можна знайти різні предмети, присвячені сучасному мистецтву, урбанізму, дизайну, культурі та самому місту. Попри всі виклики DCCC продовжує працювати у Дніпрі, гуртувати навколо себе локальні спільноти, долучатися до розвитку культурного ландшафту міста та надавати можливості місцевим діячам для взаємодії та презентування їхніх практик.

ПРОЕКТИ DCCC

ВИСТАВКИ

«Все для всіх»

23 жовтня 2025 – 7 лютого 2026

«Все для всіх» – виставка, що ставить питання про те, як виникають архіви, хто має до них доступ, якою є їхня роль у военний час та як вони формують унікальні свідчення про місця, що зникли або були зруйновані. Експозиція почалася з міркувань довкола двох архівів, об'єднаних завдяки проекту Британської Ради: колекцій фотографки Френкі Раффлз в Університеті Сент-Ендрюса та фотокореспондента Миколи Білоконя, якою опікується Покровський історичний музей.

Архівні фото Миколи Білоконя та Френкі Раффлз на виставці переплітаються з роботами сучасних митців та мисткинь, що осмислюють теми родинної історії, міграції, крихкості архіву та пошуку образів, здатних утримати травматичне. Художниці й художники працюють із різними медіумами, створюючи простір між особистим і колективним пам'ятанням.

Виставка є частиною дослідницького проекту «Герої/ні? Робітничий портрет ХХ століття – архів і мистецька рефлексія», створеного у співпраці КЗ «Покровський історичний музей», ГО «Культурний код Покровська +», Центру міської історії Центрально-Східної Європи, Центру сучасної культури у Дніпрі, Університету Сент-Ендрюса та за підтримки програми Британської Ради «Підтримка культурної діяльності в Україні за участю Великої Британії». Вона також є частиною Київської бієнале 2025.

Учасники й учасниці виставки: Катя Бучацька, Софія Гера, Каміла Янар, Лія Достлева, Оля Єремеева, Олеся Кашивська, Яна Кононова, Тетяна Костюченко, Еліас Парвулеско, Адріан Пепе, Клеменс Пул, Ангеліна Рожкова, Селма Селман, Тако Таал, Валерія Федоренко.

Кураторська група: Вікторія Донован, Катерина Русецька, Наташа Чичасова.

Консультантки виставки: Джессіка Герсхульц, Тетяна Костюченко, Ангеліна Рожкова, Кетрін Спенсер, Алістер Скотт.

Авторки текстів до робіт Миколи Білоконя та Френкі Раффлз: Ірина Склокіна, Вікторія Донован.

Архітектура виставки: Олександр Бурлака.

Експозиція створена за підтримки Відділу культури, туризму та охорони культурної спадщини Покровської міської ради Донецької області, КЗ «Покровський

історичний музей», ГО «Культурний код Покровська +», Центру міської історії Центрально-Східної Європи, Центру сучасної культури у Дніпрі, Університету Сент-Ендрюса, ERSTE Foundation, The New Democracy Fund, Данського інституту культури, Sigrid Rausing Trust.

«Хай довга. Дорога. Веде. До. Сходів у. Небі»

Лютий–квітень 2023 (PLATO, Острава), червень–вересень 2023 (DCCC, Дніпро)

«Хай довга. Дорога. Веде. До. Сходів у. Небі» — експозиція, яка представляє роботи 11 українських митців, мисткинь та мистецьких колективів, що торкаються сучасних уявлень про долю України. Це спроба зібрати різні досвіди та осмислити, які явища й процеси визначають українців сьогодні: не лише колоніальна травма минулого й повномасштабна війна, а й більш широкі темпоральності, зокрема деколоніальне майбутнє, означене гнучкістю, стійкістю, творчістю та наполегливістю людей. У цій виставці доля є позначенням майбутнього, що не має визначеної дати, але вказує шлях, який має обов'язково відбутися, адже розпочався певний час тому і триває досі.

Експозиція стала результатом інституційної співпраці PLATO та Центру сучасної культури у Дніпрі. Протягом лютого–квітня 2023 року виставка експонувалася у чеській муніципальній галереї PLATO Ostrava. У червні–вересні 2023 була показана в DCCC.

Учасниці й учасники виставки: Beauty Studio, Богдан Бунчак, Тарас Гембік + Влад(а), Ксенія Гнилицька, Діана + Заміна Халілова, Ларіон Лозовий, Дар'я Лук'яненко, Сашко Протяг, Анна Сапон, Женя Степаненко, Вікторія Тимонова. З текстами Фросіко.

Кураторки та куратор: Мілена Хомченко, Юлія Кривич, Клеменс Пул.

РЕЗИДЕНЦІЇ

Резиденція для молодих митців у Дніпрі

20 липня – 6 серпня 2023, 19 вересня – 6 жовтня 2024

Резиденції для молодих митців і мисткинь у DCCC об'єднали художників, фотографів, перформерів й інших культурних діячів, які тільки починають свій творчий шлях. Метою було підтримати молодих митців і мисткинь, поділитися досвідом та порадами, які стануть у пригоді на початку творчої діяльності. Досвідчені художники, куратори, експерти у сфері культури говорили про те, як подаватися на резиденції, взаємодіяти з інституціями, організовувати власні проекти, презентувати себе як митця/мисткиню та багато іншого.

Протягом майже трьох тижнів учасники відвідували лекції та воркшопи, зустрічалися з культурними діячами, дізнавалися більше про Дніпро та роботу з локальними контекстами. За підсумками резиденцій учасники створювали зін із мистецькими висловлюваннями та виставки.

Програма реалізувалася організацією Культура Медіальна спільно з галереєю «Артсвіт» за підтримки New Democracy Fund та Данського інституту культури.

«Уявне місто»

Листопад 2021, травень 2024

«Уявне місто» – це нетворкінгова резиденція, що проходила у листопаді 2021 року у Дніпрі та була спрямована на посилення співпраці між місцевими експертами та професіоналами з інших регіонів. Протягом десяти днів учасники програми мали можливість попрацювати з історико-культурними і соціальними контекстами Дніпра: запросити до діалогу локальні спільноти, розробити ідеї майбутніх проєктів разом з місцевими інституціями, здійснити інтервенції у простір міста та протестувати теоретичні підходи на практиці. Проєкти у сфері культури, розроблені учасниками резиденції, мали бути презентовані публічно і реалізовані у Дніпрі у 2022–2023 роках, проте через початок повномасштабної війни втілити це не вдалося.

У 2024 році відбулася друга ітерація резиденції «Уявне місто» – до участі запросили місцевих культурних діячів і діячок, щоби попрацювати над контекстами Дніпра, подумати про історичну роль регіону, важливі феномени або забуті імена. Учасники долучалися до лекцій, розмов з істориками та митцями, дискусій, екскурсій та воркшопів. А наприкінці програми презентували власні проєкти про Дніпро на фінальній події – поп-ап виставці. Вона об'єднала декілька форматів: візуальне (живопис, фото, анімація), аудіовізуальне, візуальнотекстове мистецтво, інсталяції, культурологічні й архітектурні розвідки. Резиденти й резидентки у своїх роботах зосередилися на дослідженні таких тем, як пам'ять, міф, стихійні низові ініціативи, комплекси минулого й символи сучасного міста, способи його сприйняття, синтез медіа та впливи одних видів мистецтва на інші.

«Робоча група – звук»

Листопад 2024

Резиденція музикантів/-ок, саунд-артистів/-ок і дослідників/-ць, спрямована на вивчення змін у ставленні українців до звуку під час війни. Проєкт об'єднав саунд-артистів/-ок та дослідників/-ць звуку, які працювали разом з куратором та митцем Клеменсом Пулом. На зустрічах учасники/-ці обговорювали те, як війна вплинула на нашу чутливість до звуків та їхнє сприйняття; як записувати звуки навколишнього та використовувати польові записи у своїй роботі.

Протягом резиденції також проходили відкриті події, де повзаємодіяти зі звуком могли всі охочі. Кульмінацією проєкту стала фінальна подія, яка поєднала звукові інсталяції, виступи, аудіопрогулянку та саунд-перформанси. У своїх проєктах учасники/-ці резиденції досліджували тишу та звуковий аскетизм, терапевтичну функцію музики, сні та міський простір, втрачені звуки та плінність пам'яті, фонний шум та персональні аудіальні досвіди.

КІНОПРОГРАМИ

«Прифронтові географії»

«Прифронтові географії» — цикл подій у DCCC, що через досвід колективного перегляду та обговорення фільмів намагалися осмислити питання нової спільності та емоційної зрілості в часи війни. Структуру програми побудовано навколо трьох наскрізних тем, кожна з яких набула нової актуальності після 24 лютого 2022 року. Перша — нове географічне мислення та візуальні образи українських міст, яких найбільше торкнулися бойові дії, евакуація та руйнація під час повномасштабного російського вторгнення.

Друга — пост- і деколоніальні наративи, які зараз загострено формуються в українському суспільстві. Третя — феноменологія страху та її екранні жанрові виміри. Окремими спеціальними подіями програма запропонує свіжий погляд на новітнє українське кіно.

Програма створена в рамках соціального хабу, який працював в DCCC протягом 2022 року.

Куратори: Олександр Телюк та Альона Пензій.

Партнери: Довженко-Центр.

«Майбуття»

«Майбуття» — цикл кінопоказів у Центрі сучасної культури у Дніпрі, присвячений темі українського майбутнього. Програма тривала протягом 2023 року.

Разом з аудиторією та гостями проекту ми намагалися подумати про життя після перемоги. Програма була побудована так, щоб глядачі не лише на прикладі фільмів розглядали кейси ймовірних майбутніх проблем, а й знайомилися із можливими шляхами вирішення і позитивними моделями розвитку майбутнього.

Куратори: Олександр Телюк та Альона Пензій.

Партнери: Довженко-Центр.

«Я не люблю природи, якою вона є»

«Я не люблю природи, якою вона є» — цикл кінопоказів, створений у співпраці DCCC та Довженко-Центру. Цей сезон присвячений питанням енергетики, екології та антропогенного впливу на природу України протягом XX–XXI століть.

Уникаючи зверхньої антропоцентричної перспективи та дидактичних екологічних узагальнень, кінопрограма спробує створити простір для роздумів про уроки минулого, роль пам'яті та пошуку делікатних способів «деколонізації природи».

Куратори: Олександр Телюк та Альона Пензій.

DCCC (DNIPRO CENTER FOR CONTEMPORARY CULTURE): HISTORY OF ESTABLISHMENT, TRANSFORMATIONS, AND INSTITUTIONAL ACTIVITIES

The article traces the emergence and development of DCCC (Dnipro Center for Contemporary Culture) as a civic-driven institution that combines the presentation of contemporary artistic practices with sustained engagement with local contexts and urban communities. It outlines how an initiative shaped in the aftermath of the Revolution of Dignity—centered on the audiovisual and new media festival *Konstruktisia* (since 2015)—evolved from a primarily “virtual” presence into multiple attempts to secure a permanent venue, culminating in a prototype: the temporary public space *Stage:Stage* (2017). The project’s international recognition (Special Mention at the European Prize for Urban Public Space 2018 and nomination for the EU Prize for Contemporary Architecture—Mies van der Rohe Award) is discussed as a turning point that helped enable negotiations for a long-term home. The text describes the launch of DCCC in the former provincial zemstvo building on *Krutohirnyi Uzviz*, the ongoing restoration process, and the residency-based institutional model bringing together NGO *Kultura Medialna*, *Artsvit Gallery*, and *Alliance Française*. Particular attention is paid to institutional transformations during Russia’s full-scale invasion: from suspension of activities to the establishment of a social hub (2022), and later the gradual return to programming (2023–2024) through the initiative “DCCC: We Work,” expanded international partnerships, and new infrastructures such as a 51-seat cinema, an Experimental Studio, and a concept shop as a critical design project. The article also maps DCCC’s core program lines—exhibitions, education, residencies, and film programs—as tools for supporting cultural life under wartime conditions.

Keywords: DCCC, contemporary culture center, Dnipro, cultural institution, new media, urban public space, *Konstruktisia* festival, *Stage:Stage*, heritage restoration, artist residencies, film programs, social hub, full-scale war, international collaboration, local communities.